

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 714
van **TINNE ROMBOUTS**
datum: 8 maart 2021

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Digitaal kunstmestregister - Administratieve vereenvoudiging

Bij de goedkeuring van het zesde Mestdecreet in mei 2019 was erin voorzien dat vanaf 1 juli 2020 een digitaal kunstmestregister bijgehouden moest worden. Op 8 mei 2020 heeft de minister aan de regering voorgelegd om deze datum uit te stellen aangezien de opstart van het systeem vertraging had opgelopen wegens corona. Op 5 januari 2021 kregen landbouwers een mail dat het digitaal kunstmestregister online stond, maar dat de goedkeuring van het besluit nog moest gebeuren. Er werd eveneens gecommuniceerd dat indien het besluit wordt goedgekeurd, de aangifte vanaf 1 januari 2021 digitaal moet gebeuren.

De digitale aangifte die online staat sinds 5 januari is een zeer beperkte toepassing om een eenvoudige Excel-tabel in te voegen in het e-loket. Anderzijds wordt door vele gebruikers de wijze waarop dat dient te gebeuren als zeer omvangrijk en complex ervaren. De minister erkent dat het huidige registratiesysteem heel wat extra administratie met zich meebrengt die technisch vermeden kan worden:

- registratie door de verkoper van meststoffen zou automatisch ook kunnen gelden voor deze van de aankoper;
- landbouwers moeten veelal in het kader van bijvoorbeeld lastenboeken ook teelt- of perceelsfiches of bemestingsregisters bijhouden. Hiermee is momenteel geen koppeling met de huidige gevraagde aangifte door de Mestbank.

Er is een nieuwe opdracht gegeven om het digitaal kunstmestregister administratief te vereenvoudigen. De minister gaf aan dat er momenteel een opdracht loopt om softwarematige oplossingen uit te werken waarbij de twee aandachtspunten aangegeven in de inleiding worden opgelost.

1. Wie heeft wanneer welke opdracht gekregen om dit aangepast digitaal mestregister technisch uit te werken? Wat is de opgelegde opleveringstermijn?
2. Wat is de precieze opdrachtschrijving? In welke mate is er bij de opmaak in overleg voorzien met de sector?
3. Als dienstbare overheid is het belangrijk om ten aanzien van burgers en bedrijven steeds het principe van 'once-only' te respecteren.
 - a) Is het technisch mogelijk om de gegevens van de verkoper ineens te gebruiken voor de koper? Is het technisch noodzakelijk dat een tweede handeling door de

koper (landbouwer) gebeurt? Indien dat nodig zou zijn, waarom is dat nodig of wat is het knelpunt waardoor dat niet in één handeling kan gebeuren?

- b) Er wordt een matching gemaakt met registers (teelt-, perceelsfiches of bemestingsregisters) die landbouwers al moeten bijhouden in het kader van andere engagementen, bv. lastenboeken.

Welke registers van welke 'lastenboeken' worden meegenomen in de oefening om een afstemming te zoeken? Welke systemen worden bewust niet meegenomen en waarom niet?

- c) Welke systemen zijn al gescreend en:
- i. zijn technisch klaar om gekoppeld te worden met de mestbank;
 - ii. zijn onmogelijk technisch te koppelen en wat is hiervoor de reden;
 - iii. zijn nog in onderzoek;
 - iv. waarom is het Europese nutriëntenregistratiesysteem (FAST-Tool) niet als basis genomen voor het digitale kunstmeststoffenregister?
4. Naast het once-only-principe dat een overheid zou moeten nastreven, is het minstens even belangrijk om rekening te houden met de usability (bruikbaarheid-gebruiksgemak en visuele aantrekkelijkheid) van de e-dienstverlening.
- a) Welke maatstaven zijn meegegeven in het kader van usability bij de opmaak van het digitaal kunstmestregister (bij de eerste opdracht en bij de tweede opdracht) en/of volgens welk model is er gewerkt?
- b) Op welke wijze is de usability (bruikbaarheid-gebruiksgemak en visuele aantrekkelijkheid) van het huidig gelanceerde digitale kunstmestregister gemeten? Wat waren de vaststellingen, knelpunten? Op welke wijze worden deze bijgestuurd en wanneer? Indien deze meting niet gebeurd is, zou het niet wenselijk zijn om dit alsnog uit te voeren? Op welke termijn is dat mogelijk?
- c) Waarom wordt enkel via een website-applicatie gewerkt en geen app-applicatie?
5. Welke linken worden er gelegd tussen gegevens uit de verhandelingsregisters en de gebruikersregisters? Op welke wijze zal de Mestbank de opgevraagde gegevens opvolgen en op welke wijze dragen deze bij tot het verkrijgen van een betere waterkwaliteit?
6. Voor het gebruik van het kunstmestregister is in een overgangsregeling voorzien. Namelijk het gebruik van zo'n digitaal register is niet steeds evident en men kan ook niet verwachten dat landbouwers 100% digitaal geletterd zijn (cfr. onze samenleving).
- a) In welke overgangsmaatregelen is er precies voorzien?
- b) Er wordt in uitsluitingsvoorwaarden voorzien in de overgangsregeling.

Wat is de motivering achter die uitsluitingsvoorwaarden?

- c) Welke stappen zal de Mestbank ondernemen om landbouwers te begeleiden in dit proces? Wat indien er administratieve fouten gebeuren? Hoe wordt daar mee omgegaan?
- d) Indien een landbouwer niet in de mogelijkheid is om een digitale aangifte te doen.

In welke mate ondersteunt de Mestbank deze landbouwer en/of zijn zij beschikbaar om de aangifte voor hen te doen?

- e) Op welke manier wordt in een monitoring en evaluatie voorzien tijdens deze overgangsperiode? Wie heeft daartoe de opdracht?

ANTWOORD

op vraag nr. 714 van 8 maart 2021

van **TINNE ROMBOUTS**

1. Er is geen bijkomende opdracht gegeven om een aangepast digitaal kunstmestregister uit te werken. Ik erkende dat het goedgekeurde besluit omtrent de kunstmestregistratie inderdaad bijkomende administratie vergt van de landbouwer en de kunstmesthandelaar. Het huidige kunstmestregister tracht hierin zo goed mogelijk tegemoet te komen, uiteraard binnen de klijtlijnen van het Mestdecreet. Het kunstmestregister is veel uitgebreider dan het inladen van een Excelbestand. Doordat het register geïntegreerd is in het Mestbankloket, kunnen linken gelegd worden naar de perceelsregistratie en de mestbankaangifte. Landbouwers kunnen percelen selecteren op basis van de perceelsnummers van de verzamelaanvraag, maar kunnen dit perceel ook op een kaart aanduiden. Indien het gebruik geregistreerd wordt, kan de landbouwer deze gegevens overnemen in het aankoopregister. Het kunstmestregister voorziet ook in de mogelijkheid om gegevens in bulk op te laden, via een gestandaardiseerd csv-bestand dat aangeleverd wordt door de kunstmesthandelaars of door de programma's van derden waarin de landbouwer al bemestingsregisters bijhoudt.

2. Zie antwoord op vraag 1.

3. a) In het Mestdecreet zijn de verplichtingen voor de kunstmesthandelaars en de landbouwers opgenomen. Wat de aankoop van kunstmest door de landbouwer betreft legt het Mestdecreet een dubbele registratie op. Een automatische koppeling werd om die reden dan ook niet in het kunstmestregister ingebouwd.

Het 'only-once'-principe is in deze ook niet van toepassing. Dit principe stelt dat dezelfde burger eenzelfde gegeven slechts eenmaal aan de overheid dient over te maken. In het kunstmestregister wordt eenzelfde gegeven aan twee verschillende partijen gevraagd, teneinde deze te kunnen vergelijken.

In het besluit werd opgenomen dat de minister kan bepalen dat gegevens van de ene registerplichtige ook gebruikt worden voor een andere registerplichtige.

Technisch kan een dergelijke koppeling in het kunstmestregister ingebouwd worden, van zodra de verkoopgegevens van de kunstmesthandelaars wat de identificatiegegevens van hun klanten betreft, volledig en correct zijn. Bij de uitwerking van deze mogelijkheden dient men echter, naast met technische haalbaarheid, ook rekening te houden met eventuele privacybeperkingen. Hierbij moet benadrukt worden dat de landbouwer verantwoordelijk blijft voor de in het aankoopregister geregistreerde gegevens.

b) Gelet op de grote diversiteit aan commerciële registers, werd beslist om de mogelijkheid te voorzien dat een gestandaardiseerd csv-bestand kan opgeladen worden. Dit vergt een aanpassing aan de aanleverende programma's. Momenteel hebben 5 bedrijven contact opgenomen met de Mestbank om na te gaan of ze een dergelijk bestand kunnen genereren

- c) Momenteel hebben 5 bedrijven contact opgenomen met de Mestbank, en overweegt men het aanbieden van een csv-aflading van de gegevens in hun programma.

Bij de start van de ontwikkeling van het kunstmestregister in 2019 was er onvoldoende informatie voor handen over de mogelijkheden en het moment van beschikbaarheid van de FAST-tool. Met het oog op de in productienaam van het digitale kunstmestregister vanaf 1 juli 2020 is op dat moment beslist om het register binnen het bestaande mestbankloket te ontwikkelen.

- 4. a) Er werd gewerkt volgens de standaard usability richtlijnen die intern zijn vastgelegd voor het Mestbankloket. Deze richtlijnen zijn opgesteld in samenwerking met een externe consultant gespecialiseerd in UI-UX (User Interface – User Experience). Hierbij wordt onder andere gekeken naar het minimum aantal klikken om acties te kunnen uitvoeren op het loket, wordt maximale compatibiliteit met andere toestellen nagestreefd, en wordt rekening gehouden bv met mensen met een visuele beperking (kleurenpalet, lettergrootte).
 - b) De Vlaamse Landmaatschappij werkt via een interne en externe testperiode, waarna op basis van de opmerkingen nog aanpassingen kunnen gedaan worden aan het programma (remote usability testing). Het kunstmestregister werd in het najaar van 2020 extern getest. In deze testperiode zijn heel weinig opmerkingen gekomen over het gebruik van het kunstmestregister op het Mestbankloket.
 - c) Er is gekozen voor een web-applicatie om maximale compatibiliteit te kunnen garanderen op verschillende apparaten. Het kunstmestregister is zo ontwikkeld dat het ook raadpleegbaar is op een smartphone, weliswaar niet als app, maar via de browser.
5. De Mestbank zal crosscontroles uitvoeren tussen het gebruiksregister en het verhandelingsregister van de landbouwer, evenals tussen de gegevens van het verhandelingsregister van de landbouwer en het verkoopsregister van de handelaar.

Het digitale kunstmestregister laat toe een vollediger en correcter beeld te krijgen van het reële kunstmestgebruik op de Vlaamse landbouwgronden. Uit de analyse van andere gegevensbronnen en eigen controles is immers duidelijk dat het via de mestbankaangifte aangegeven kunstmestgebruik een aanzienlijke onderschatting is van het werkelijke gebruik. Verder laat het register ook toe om gerichtere opbrengstcontroles te kunnen uitvoeren.

- 6. a) Aangezien niet alle landbouwers even digitaal vaardig zijn, werd in het besluit een langere termijn voorzien waarbinnen de landbouwers het register moeten invullen, meer bepaald 7 dagen, in tegenstelling tot de handelaars, waarvan verwacht kan worden dat ze wel digitaal vaardig zijn. In 2021 moet het gebruiksregister digitaal ingevuld worden binnen 30 dagen, en landbouwers met minder dan 5 ha tot het bedrijf behorende landbouwgrond moeten ook in 2022 het gebruiksregister pas binnen 30 dagen invullen. Dergelijke kleine bedrijven zijn vaak geen professionele landbouwers, maar hobbylandbouwers, of oudere landbouwers die hun bedrijf afgebouwd hebben. Beide groepen zijn vaak minder goed op de hoogte van de administratieve verplichtingen die een landbouwbedrijf met zich mee brengt en minder digitaal vaardig. In de feiten moeten deze landbouwers slechts eenmaal per maand het digitaal register aanvullen. Deze periode laat de minder digitaal vaardige landbouwer toe om het gebruik van het digitaal register onder de knie te krijgen of om hen daarin te laten bijstaan door familie, vrienden, ...
- b) De overgangsmaatregel geldt inderdaad niet voor landbouwers met percelen waarop boomkweek, sierteelt, groenten van groep I of II of aardbeien verbouwd

worden. Dit is ingegeven door het feit dat dit de teelten zijn waar verhoudingsgewijs het meest kunstmest gebruikt wordt.

- c) Het digitaal kunstmestregister is ook beschikbaar via de smartphone, zodat landbouwers die niet beschikken over een pc, via de smartphone de kunstmestregistratie kunnen doen. Daarnaast kan de landbouwer altijd contact opnemen met de buitendiensten van de Mestbank bij vragen of problemen. Op de website van de VLM zijn ook video's beschikbaar die de landbouwer uitleggen hoe het kunstmestregister werkt.

Indien er fouten in het register worden vastgesteld, zal de Mestbank deze onderzoeken, en nagaan in hoeverre er sprake is van een administratieve fout, of een bewust foutieve registratie. Beide worden uiteraard anders behandeld.

- d) De Mestbank kan de aangifte niet indienen voor de landbouwer. Het Mestbankloket voorziet wel in een volmachtmodule, waar de landbouwer volmacht kan geven aan een persoon die de aangifte en/of de kunstmestregistratie voor hem indient.
- e) Het gebruik en de werking van het digitale kunstmestregister wordt continu gemonitord door de Mestbank. Bij problemen of tekortkomingen zal worden ingegrepen.